

Dôvodová správa

I. Všeobecná časť

Trenčiansky samosprávny kraj bol zriadený v zmysle zákona č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch) v znení neskorších predpisov ako právnická osoba, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami, zabezpečuje a chráni práva a záujmy svojich obyvateľov. Po skončení rozpočtového roka je TSK povinný súhrnne spracovať údaje o rozpočtovom hospodárení do záverečného účtu a v nadväznosti na ustanovenie § 11 ods. 2 písm. d) zákona o samosprávnych krajoch tento predložiť na schválenie v Zastupiteľstve Trenčianskeho samosprávneho kraja.

Návrh Záverečného účtu TSK vychádza z účtovnej závierky Trenčianskeho samosprávneho kraja za rok 2020 overenej audítorom a je spracovaný v súlade s ustanovením § 16 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Obsahuje najmä komplexný prehľad o hospodárení kraja za rok 2020 v členení na rozpočet a jeho zmeny, plnenie resp. čerpanie rozpočtovaných príjmov, výdavkov a finančných operácií, bilanciu aktív a pasív, zúčtovanie finančných vzťahov so štátnym rozpočtom a prehľad o stave a vývoji dlhu TSK. Ďalej obsahuje údaje o hospodárení príspevkových organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK a prehľad o poskytnutých dotáciách podľa § 7 ods. 4 a podľa § 8 ods. 5 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v členení podľa jednotlivých príjemcov. Súčasťou záverečného účtu je aj hodnotenie rozpočtu v jeho programovej štruktúre.

Záverečný účet Trenčianskeho samosprávneho kraja za rok 2020 je zavŕšením rozpočtového procesu a vyjadruje výsledky hospodárenia za sledované obdobie na úseku Dopravy, Zdravotníctva, Kultúrnych služieb, Vzdelávania, Sociálneho zabezpečenia, ako aj na Úrade TSK. Hodnotenie plnenia príjmov a čerpania výdavkov je uvádzané v eurách.

II. Osobitná časť

V rámci hodnotenia roka 2020 je nevyhnutné konštatovať, že plnenie rozpočtového cieľa plánovaného Trenčianskym samosprávnym krajom pre rok 2020 prebiehalo v mimoriadne náročných podmienkach, zrodenie ktorých sa začalo ešte koncom roka 2019. Najskôr to boli legislatívne zmeny v podobe zvýšenia nezdaniteľného základu dane z príjmov fyzických osôb, valorizácia platových taríf zamestnancov verejnej správy vo výške 10 %, či nová právna úprava výpočtu finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby pri neverejných poskytovateľoch sociálnych služieb. Navyše koncom roka 2019, presnejšie v mesiaci december, začali z Číny do sveta prenikať prvé informácie o šíriacom sa novom víruse SARS-CoV-2, ktorý spôsobuje chorobu pomenovanú COVID-19. Rýchlosť, akou sa tento koronavírus rozšíril za pár mesiacov do celého sveta nemožno nazvať ináč ako pandémiou. Už začiatkom marca 2020 bol jeho výskyt zaznamenaný vo viac ako sto krajinách sveta, nevynímajúc ani Slovenskú republiku. Vo väzbe na vážnosť celej situácie, hlavne v súvislosti s ohrozením verejného zdravia II. stupňa, vyhlásila vláda Slovenskej republiky na území Slovenska počnúc dňom 12.3.2020 mimoriadnu situáciu a krátko na to dňa 16.3.2020 bol v krajine vyhlásený núdzový stav. Vývoj v súvislosti so šíriacim sa koronavírusom COVID-19 priniesol so sebou celú radu negatívnych vplyvov. Tie nespočívali len v priamych nákladoch na výplatu nemocenských dávok a poskytnutie následnej zdravotnej starostlivosti preukázateľne nakazeným obyvateľom, výrazne vyššie náklady boli spojené s karanténymi

opatreniami zameranými na predchádzanie rozširovania nákazy. Patrili k nim napr. zatvorenie škôl, predškolských zariadení, kultúrnych a stravovacích zariadení, striktné obmedzenia na pracoviskách, povinné karantény pre ľudí prichádzajúcich z rizikových oblastí, ale hlavne obmedzenia v doprave, ktoré mali pre Trenčiansky samosprávny kraj najväčší finančný dopad, a to v podobe úbytku tržieb z cestovného vo výške približne 3 600 tis. eur. Vo väzbe na všetky tieto skutočnosti sa s takmer určitou dá sa predpokladať veľmi negatívny vplyv epidémie na reálny sektor ekonomiky. Revidované prognózy z I. kvartála indikovali, že najhoršie scenáre by mali zaznamenať recesiu až 10 % a makroekonomická prognóza Inštitútu finančnej politiky z júna 2020 túto prognózu napokon potvrdila. Slovenská ekonomika sa v roku 2020 v dôsledku globálnej pandémie mala prepadnúť o historických 9,8 %. V druhej polovici roka sa predpokladalo jej postupne zotavovanie, čo by malo vytláčiť rast hrubého domáceho produktu v roku 2021 na 7,6 %. Ekonomika však ostane na celom horizonte podchladená a predpokladá sa, že predkrízovú úroveň doženie až koncom roku 2022. Naďalej panuje neistota prameniaca z epidemiologického vývoja, aj keď vo všeobecnosti sa očakáva spomalenie šírenia vírusu vo väzbe na prebiehajúcu vakcináciu obyvateľov.

Trenčiansky samosprávny kraj v súvislosti s vyššie uvádzanou situáciou ovplyvnenou šírením choroby COVID-19, ako aj vo väzbe na rizikové scenáre vývoja daňových príjmov pristúpil v priebehu I. polroka 2020 k nasledovným rozpočtovým opatreniam:

a) k zrušeniu poskytovania finančných prostriedkov v rámci jednotlivých dotačných programov ako sú napr. dotácie z rozpočtu TSK pre právnické a fyzické osoby – podnikateľov na podporu verejno-prospešných služieb, dotácie na podporu environmentálnych aktivít, ďalej dotácie na podporu regionálnych aktivít v rámci participatívneho komunitného rozpočtu, ako aj dotácie na zavádzanie participatívneho komunitného rozpočtu na stredných školách, časť týchto prostriedkov bola v rámci kompetencií predsedu TSK na schvaľovanie zmien rozpočtu presunutá za účelom zabezpečenia rozpočtového krytia výdavkov na obstaranie osobných ochranných pracovných prostriedkov (respirátory FFP3, chirurgické jednorazové rúška, ochranné rúška na opakované použitie po praní, ochranné jednorazové rukavice, ochranné okuliare a ochranné obleky) pre zamestnancov OvZP na úseku Zdravotníctva a Sociálneho zabezpečenia,

b) k pozastaveniu realizácie investičných zámerov schválených v Rozpočte TSK na roky 2020-2022,

c) k viazaniu časti schváleného objemu bežných výdavkov určených na financovanie originálnych kompetencií na úseku poskytovania kultúrnych služieb, a to za účelom šetrenia verejných prostriedkov z titulu očakávaného výpadku v plnení daňových príjmov.

Plnenie príjmov a čerpanie výdavkov Trenčianskeho samosprávneho kraja k 31.12.2020 možno v skratke zhrnúť nasledovne:

Bežné príjmy boli k 31.12.2020 plnené vo výške 168 050 228,99 eur, čo v percentuálnom vyjadrení predstavuje 100,77 % z rozpočtovanej sumy 166 763 869,00 eur a medziročný nárast takmer o 7 020 tis. eur. Rozhodujúci podiel na tejto skutočnosti však nemala tak ako po minulé roky hlavná kategória 100 - Daňové príjmy, ale hlavná kategória 300 Granty a transfery, kde zaznamenal Trenčiansky samosprávny kraj v porovnaní s rovnakým obdobím predchádzajúceho roka zvýšenie takmer o 8 881 tis. eur. V oblasti plnenia daňových príjmov bol v dôsledku nepriaznivej situácie ovplyvnenej šírením choroby COVID-19 zaznamenaný medziročný pokles takmer o 1 066 tis. eur a rovnako hlavná kategória 200 – Nedaňové príjmy zaznamenala nižšie plnenie v porovnaní s predchádzajúcim rokom, a to celkom o 795 tis. eur.

Bežné výdavky boli k 31.12.2020 čerpané vo výške 146 394 153,00 eur, čo predstavuje v percentuálnom vyjadrení 93,52 % z rozpočtovaného objemu 156 533 830,00 eur a nárast oproti rovnakému obdobiu predchádzajúceho roka takmer o 7 375 tis. eur. Išlo na jednej strane o plánovaný medziročný nárast bežných výdavkov, ktorý bol zároveň predmetom schvaľovacieho procesu v rámci predkladania Návrhu Rozpočtu TSK na roky 2020-2022 a v priebehu roka 2020 bol ovplyvnený:

- *valorizáciou platových taríf zamestnancov verejnej správy od 1.1.2020 vo výške 10 %, a to v súlade s „Vyhlásením zástupcov sociálnych partnerov k dohode o kolektívnych zmluvách vyššieho stupňa v štátnej službe a vo verejnej službe na roky 2019 a 2020“ zo dňa 28.6.2018, ako aj v súlade s vládnu novelou zákona č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,*
- *zvýšením úhrady náhrady predpokladanej straty u zmluvných dopravcov v prímestskej autobusovej doprave, za ktorým bola vzájomná dohoda oboch strán pokračovať vo zvýšení priemernej mzdy vodičov a technicko-hospodárskych zamestnancov, ktorí priamo vykonávajú činnosť v prímestskej autobusovej doprave, ako aj vyššia priemerná cena nafty, ktorá ovplyvňuje náklady na spotrebu pohonných hmôt a vyššie náklady spojené so vstupmi autobusov na jednotlivé autobusové stanice,*
- *nárastom finančných prostriedkov na prenesený výkon štátnej správy na úseku Vzdelávania, ktorý zahŕňal zvýšenie platových taríf pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov, účinné od 1. januára 2020.*

Na druhej strane bol medziročný nárast bežných výdavkov v roku 2020 ovplyvnený nepredvídanými skutočnosťami, ku ktorým rozhodne patrí spomínané šírenie globálnej pandémie COVID-19. Tá v značnej miere ovplyvnila hospodárenie Trenčianskeho samosprávneho kraja ako celku, hlavne však na úseku Zdravotníctva, Sociálneho zabezpečenia a Dopravy.

Kapitálové príjmy boli k 31.12.2020 plnené vo výške 23 197 234,63 eur, čo v percentuálnom vyjadrení predstavuje 43,13 % z rozpočtovanej sumy 53 790 577,00 eur a nárast o takmer 17 347 tis. eur oproti rovnakému obdobiu predchádzajúceho roka. Súčasťou kapitálových príjmov je hlavná kategória 200 Nedaňové príjmy a hlavná kategória 300 Granty a transfery. Vyššie plnenie príjmov sa podarilo dosiahnuť len v jednej z nich. V minulom období priaznivo hodnotený podiel hlavnej kategórie 200 – Nedaňové príjmy a v rámci nej príjem z predaja kapitálových aktív a príjem z predaja pozemkov zaznamenal v dôsledku globálnej pandémie COVID-19 úroveň plnenia len 28,73 %. Naproti tomu rozhodujúca hlavná kategória 300 – Granty a transfery, v ktorej sú zahrnuté všetky plánované projektové aktivity Trenčianskeho samosprávneho kraja v rámci jednotlivých operačných programov Partnerskej dohody 2014-2020, zaznamenala v porovnaní s rovnakým obdobím predchádzajúceho roka nárast a dosiahla úroveň plnenia 43,38 %. Pre informáciu uvádzame, že v roku 2019 bolo percentuálne plnenie príjmov v rámci hlavnej kategórie 300 Granty a transfery vykázané na úrovni 13,83 %. Tento priaznivý vývoj sa podarilo dosiahnuť v dôsledku ukončenia viacerých kontrol pri zákazkách s vyšším finančným plnením v druhej polovici roka.

Po minuloročných obdobiach, keď vykazoval Trenčiansky samosprávny kraj každoročne pomerne nízke percento čerpania kapitálových výdavkov, musíme konštatovať, že v rozpočtovom roku 2020 bol v tomto smere zaznamenaný pozitívny vzostup. Trenčiansky samosprávny kraj čerpal *kapitálové výdavky k 31.12.2020 v objeme 47 618 127,95 eur*, čo predstavuje 49,05 % z rozpočtovaného objemu 97 085 336,00 eur a medziročný nárast približne o 19 826 tis. eur. Z uvedeného celkového objemu čerpaných kapitálových výdavkov predstavovalo čerpanie výdavkov na realizáciu investičných

projektov implementovaných v rámci európskych štrukturálnych fondov objem 26 181 798,15 eur, čo predstavuje 41,25 % z rozpočtovanej sumy 63 474 093,00 eur a čerpanie výdavkov na realizáciu investičných akcií Úradu TSK a OvZP dosiahlo objem 21 436 329,80 eur, čo predstavuje 63,78 % z rozpočtovanej sumy 33 611 243,00 eur. Pri realizovaní investičných akcií Úradu TSK a OvZP zostalo pritom úsilie Trenčianskeho samosprávneho kraja nasmerované nielen na dokončenie investičných akcií započatých na jednotlivých úsekoch ešte v rozpočtovom roku 2019, ale aj na realizáciu nových investičných zámerov. Za prioritnú oblasť bola v roku 2020 stanovená oblasť Dopravy a práve do tejto oblasti smeroval Trenčiansky samosprávny kraj najväčší objem finančných prostriedkov.

Po vylúčení finančných prostriedkov plnených resp. čerpaných na tzv. samostatných účtoch rozpočtových organizácií, ktoré nevstupujú do súhrnnej bilancie pre výpočet rozpočtového výsledku hospodárenia, predstavoval bežný rozpočet TSK k 31.12.2020 prebytok v čiastke 21 586 200,94 eur a kapitálový rozpočet schodok v čiastke 24 420 893,32 eur. Schodok rozpočtového hospodárenia TSK v objeme 2 834 692,38 eur bol upravený o zostatok finančných operácií, ktorým bol prebytok v objeme 32 429 739,80 eur. Po usporiadaní zostatku finančných operácií a po vylúčení nevyčerpaných účelovo určených prostriedkov poskytnutých v predchádzajúcom rozpočtovom roku zo štátneho rozpočtu a z rozpočtu Európskej únie v zmysle § 16 ods. 6 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v celkovom objeme 9 838 553,08 eur, ako aj po vylúčení rozdielu prijatých a vrátených finančných zábezpek (klasifikovaných na ekonomickej podpoložke) v celkovom objeme 320 753,62 eur a vylúčení nevyčerpaných návratných zdrojov financovania z Rozvojovej banky Rady Európy v objeme 1 856 436,50 eur bol zostatok finančných prostriedkov Trenčianskeho samosprávneho kraja k 31.12.2020 prebytok v objeme 17 579 304,22 eur. V súlade s ustanovením § 15 ods. 1 a § 16 ods. 6 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov bude tento zostatok finančných prostriedkov za rok 2020 použitý na tvorbu rezervného a peňažného fondu.

Trenčiansky samosprávny kraj pokračoval aj v rozpočtovom roku 2020 v nastolenom trende šetrenia verejných prostriedkov. Pozitívny vplyv na udržiavaní tohto trendu má a bude mať elektronickou formou vykonávaný proces verejného obstarávania tovarov, prác a služieb. Zásluhou virtuálnej aukčnej siene PROebiz dosiahla úspora Trenčianskeho samosprávneho kraja a organizácií v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti za sledované obdobie percentuálnu hodnotu 14,05 % a zásluhou elektronického kontraktáčného systému percentuálnu hodnotu 14,80 %. V oboch prípadoch bol výsledkom vykázanéj úspory pomer medzi predpokladanou hodnotou zákazky a vysúťaženou sumou.

Trenčiansky samosprávny kraj usporiadal:

- svoje hospodárenie vrátane finančných vzťahov k zriadeným a založeným právnickým osobám, k fyzickým a právnickým osobám, ktorým poskytol prostriedky zo svojho rozpočtu,
- finančné vzťahy k štátnemu rozpočtu a štátnym fondom.

Návrh Záverečného účtu Trenčianskeho samosprávneho kraja za rok 2020 bol predložený hlavnému kontrolórovi za účelom vypracovania odborného stanoviska a v súlade s platnou legislatívou bol v stanovenej lehote 15 dní pred prerokovaním v zastupiteľstve samosprávneho kraja verejne sprístupnený, a to vyvesením na úradnej tabuli, ako aj zverejnením na webovom sídle TSK. Návrh Záverečného účtu Trenčianskeho samosprávneho kraja za rok 2020 bol zároveň prerokovaný vo všetkých komisiách zriadených pri zastupiteľstve samosprávneho kraja.

N á v r h n a u z n e s e n i e

Zastupiteľstvo Trenčianskeho samosprávneho kraja na svojom zasadnutí dňa 10.5.2021 prerokovalo v súlade s § 16 ods. 10 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov Návrh Záverečného účtu Trenčianskeho samosprávneho kraja za rok 2020 a

s c h v a ľ u j e

1. prebytok rozpočtového hospodárenia Trenčianskeho samosprávneho kraja za rok 2020 vo výške 17 579 304,22 eur,
2. tvorbu peňažných fondov v zmysle § 15 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nasledovne:

a) tvorbu rezervného fondu v objeme	6 100 000,00 eur
b) tvorbu peňažného fondu v objeme	11 479 304,22 eur
3. Záverečný účet Trenčianskeho samosprávneho kraja za rok 2020 s výrokom

celoročné hospodárenie sa schvaľuje bez výhrad